Anul II. — Nrul 25 Prețul unui exemplar **4** Lei. Timișoara, 17 Iunie 1928

SVASTICA BANATULUI

ORGAN SĂPTĂMÂNAL AL LIGII APĂRĂRII NAȚIONALE CREȘTINE

De sub președinția D-lui Prof. **A. C. CUZA**

ABONAMENTUL PE UN AN
Pentru plugari și muncitori Lei 200 | Pentru bănci și fabrici Lei 500
Pentru intelectuali . . . „ 300 | Abonament de sprijin „ 1000
Jugoslavia 200 Dinari :-: In America 4 Dolari

Director-proprietar:
ALEXANDRU ȚIERANU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
TIMIȘOARA I., Str. M. Eminescu Nr. 5.
Redacția pentru jud. Severin: D. Asandi redactor Lugoj.

Marea Adunare Națională a L. A. N. C.

Președintele suprem al L. A. N. C. dl Prof. A. C. Cuza, a convocat pe zilele de 3 și 4 Iunie a. c. la Iași, Marea Adunare Națională a L. A. N. C. In prima zi trebuia să aibă loc următorul program: Participarea la slujba divină din catedrala Sf. Mitropolii, un parastas pentru studenții căzuți în război, iar după masă la orele 4 întrunirea Marei Adunări în sala Bejan. Cu ocazia acestor întruniri s'au luat brutale măsuri — din partea autorităților — cu scopul îndepărtării celor cari veneau la Adunare.

Astfel delegațiile de săteni din Roman, sosite cu autocamioanele în frunte cu dl Mihai Manea, pres. L. A. N. C. secția Roman, sunt înconjurați de agenții politici și închiși între cordoane de jandarmi. Trupe de infanterie și cavalerie înarmate cu lănci au fost înșirate pe străzi. S'au dat ordine ca sătenii să fie opriți la barierele orașului. Asemenea autorităților școlare li s'a interzis participarea și concursul la festivalul aranjat de L. A. N. C. Parastasul pentru studenții căzuți în răsboi, a fost interzis.

Deasemenea li s'a interzis și manifestarea pe străzile Iașului cu drapelele Ligei, pe când jidanilor li s'a permis defilarea pe străzi cu steagurile sioniste și „Steaua lui David" (Mogen David). Aceste au fost pe scurt măsurilet luate de guvernul liberal cu ocazia adunării dela Iași.

După masă la orele 2 reprezentanții Tineretului L. A. N. C. s'au prezentat dlui Prof. A. C. Cuza, și au depus jurământul. La orele 4 d. m. dl Prof. A. C. Cuza sosește în sala Adunării unde e salutat cu însufletire de întreaga adunare. Propune ca Președinte a Marei Adunări pe dl Gen. Tarnovschi, care mulțumind Adunării dă cuvântul dlui Prof. A. C. Cuza, care urcându-se la tribună dă cetire nenumăratelor telegrame și scrisori de adeziune din toată țara. După constituirea adunării, dl Prof. A. C. Cuza protestează împotriva ilegalităților săvârșite de guvern: Zădărnicirea întrunirei și interzicerea parastasului ce urma să se facă pentru studenții căzuți în răsboi. Adunarea condamnă ilegala procedare a guvernului jidovit. Se propune ca Duminecа Rusaliilor să fie declarată sărbătoare oficială a L. A. N. C. Se primește cu unanime aclamații. După aceasta se dă cuvântul dlor: Miltiade Cutava reprezentantul Dobrogei, Ing. M. Florescu, Prof. Popa-Cluj, Vasiliu-Oituz, Ion Zelea Codreanu, Col. Vasilescu Lascar, V. Preliceanu, prof. Huțan—Cernăuți, Dr. Enescu—București. Dl Muchicescu—Tunari, arată mijloacele de prigonire pe cari guvernul le întrebuințează împotriva studenților, desființându-le asociațiile. Totodată condamnă atitudinea unor studenți inconștienți cari conrupți fiind de banii jidanilor se dau drept „Țărănist". Urmează la tribună dl Iuniu Leca, care vorbește despre rușinoasele combinații ale partidului național-țărănesc. Mai vorbesc dnii: Usătiuc în numele Tineretului L. A. N. C. Iași — și N. Robu-Rădăuți, apoi urmează dl Prof. A. C. Cuza. Apariția dlui Prof. A. C. Cuza este ovaționată de întreaga adunare, ridicată în picioare. D-sa arată cum L. A. N. C. fiind pe deplin constituită a trecut din stadiul încercărilor la acel al maturității pe baza aceluiași program, aceleiași doctrine, cu un statut nou. Arată cum acest eveniment a căzut ca un trăznet pe neașteptate asupra dușmanilor, cari credeau că intrigile au reușit și Liga a fost descompusă. Face un scurt istoric al rușinoasei situații politice în care se găsește țara noastră, și care situație o datorăm partidelor politice, cari fiind în veșnic desacord aduc în mod involuntar ura între frați. Dl A. C. Cuza declară — fără a face o poziție favorabilă nimănui — că toate partidele amestecate cu jidani nu sunt capabile de a rezolva cea mai importantă problemă a neamului românesc — problema jidovească. După terminarea cuvântării dl Prof. A. C. Cuza dă cetire moțiunii, pe care marea adunare o ascultă în picioare și o primește cu aclamații unanime. După terminarea programului s'a făcut o călduroasă manifestație de simpatie pentru Președintele Suprem al L. A. N. C.

Ziua II. Luni la orele 10 a. m. dl General Tarnovschi declară ședința deschisă dând cuvântul dlui Ing. Gr. Bejan. D-sa salută congresiștii în numele L. A. N. C. Secția Iași. Urmează cuvântările dlor: General Marcu, David, Perișoreanu, etc.

După terminarea cuvântărilor dl general Tarnovschi declară Adunarea închisă. Urmează o masă comună oferită de dl Iuniu Leca Tineretului L. A. N. C. după care, Tineretul L. A. N. C. a plecat în fața statuei marelui poet și bărbat de stat V. Alexandri, unde au depus o jerbă de flori ca omagiu. După masă a urmat un festival artistic.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cuvântul D-lui Atanasie I. Nițeanu

București, Sâmbătă 2/VI 1928.

Mult respectate Domnule Cuza,
și al meu venerat Președinte Suprem

Imprejurările vieței, mă fac, în ultima oră, să nu pot veni mâine la Marea Adunare Națională a Ligii Apărării Naționale Creștine, pentru a grăi public, mărturisirea de credință și ascultare fără cârteală a tot ce cuprinde evanghelia timpurilor dela 1888 până în zilele Adunării noastre de acum, 1928, numită **„Cuzism"**.

Mâhnit sufletește de această împiedecare, Vă rog respectuos, considerați-mă între acei prezenți, căci, cu sufletul, cu gândul și cu toată râvna mea sunt în fundul sălii de adunare și ader cu întreaga mea simțire românească și creștinească, la tot ce veți pune la cale.

In tăria convingerilor ce mi-am însușit, din „Doctrina Naționalist-Creștină" atât de strălucit sistematizată de Domnia Voastră, ilustre Domnule Profesor și **Omul providențial al Românismului**, care ești Domnia-Ta, domnule Alexandru C. Cuza, îndrept prin organul prezidențial al Marei Noastre Adunări, și dau la toți luptătorii naționaliști, sincerul meu salut, plin de caldă urare pentru izbânda în „Acțiunea Imediată", în care, de acum încolo, cu toții trebuie să luptăm până la definitiva izgonire în massă, a jidanilor din țară, sub ilustra conducere a Președintelui nostru Suprem, căruia îi dorim viață lungă și bună.

Și ca un prim pas de alungarea jidanilor din țară, supun **Marii Adunări Naționale** următorul meu desiderat:

Imobilele bisericelor din Capitală și din întreaga Românie-Mare, să nu se închirieze decât creștinilor, întrucât ele aparțin Comunității Creștine, osebit că, însă-și ratiunea care a dictat și dictează „dania" sau „testarea" de imobile bisericilor respective, a fost și este pornită dintr'un sentiment de adâncă pietate față de biserica creștină și înaltă solidaritate confesională creștină, nici decum a servi de cuib de prăsilă pentru „Pui de viperă și de năpârcă".

In atingerea acestui scop, se va face intervențiuni stăruitoare la Sanctitatea Sa Patriarhul și Inalt Regent, la Sfântul Sinod al României și la toți Inalții și prea Sfinții Chiriarhi din Regat, rugându-i să nu mai populeze Enoriile Bisericilor cu jidovi, căci e paradoxal, că strănepoții jidovilor Ierusalimului, cari au ucis pe Domnul și Mântuitorul Nostru Isus Christos, prin năvala lor peste noi, se înfig prin așa... zisul sistem al licitațiunilor — până și în proprietățile bisericilor, iar creștinii sunt goniți din ele pentru caa astfel, bisericile să fie din zi în zi mai goale de închinători în ele.

Totodată, pentru întărirea simțământului nostru de luptă împotriva jidanilor, adresez întregei adunări și o comparație creiată din studiul **„Cuzsimului": Precum „crucea" este arma în contra diavolului, tot așa și „Cuzismul", este arma nebiruită în contra jidanului.**

Deci, cu semnul sfintei cruci pe piepturi, și cu cărticica „Cuzismul", învățată pe de rost, și îndeplinită în totul, să ne ridicăm și să pornim toți la luptă până ce vom curăți Țara de jidani. Căci pentru existența noastr națională, nici un pericol nu este mai mare ca pericolul jidovesc: Ceeace este omida pentru pruni, ori capra pentru livadă cu legume, la fel este jidanul pentru Nația și Legea noastră.

Ca un omagiu de fidelitate, vă trimit tot acum, mult venerate Domnule Cuza, și alăturata **Declarație** a unui mănunchiu de cetățeni din Sectorul Albastru al Capitalei, cari, într'un cald patriotism, închină Domnului Președinte Suprem al L. A. N. C. sincera admirație și necondiționatul devotament pentru totdeauna.

Sunt și rămân al Domniei-Voastre, Domnule Președinte suprem prea supus și devotat luptător **„Cuzist"**.

Atanasie I. Nițescu

Moțiunea Marei Adunări Naționale a L. A. N. C.

— Iași, Dumineca Rusaliilor, 3 Iunie 1928 —

Marea Adunare Națională, a L. A. N. C., întrunită la Iași, în sala Bejan, astăzi de „Dumineca Rusaliilor", 3 Iunie, 1928, ora 3 p. m., luând în cercetare situația politică, prin delegații săi, din toată țara, credincioși devizei **Hristos—Regele—Națiunea**, în unanimitate

Hotărăște:

Salută, cu veneratie și recunoștință, amintirea gloriosului Rege al Unirei tuturor Românilor, Ferdinand I.

Aclamă, cu nestrămutată credință în principiul Monarhic ereditar, Domnia Regelui Mihai I. — și asigură Inalta Regență de devotamentul său constituțional, neclintit.

Se închină, cu pietate, Sfintei noastre Biserici Naționale pe care o încredințează de tot respectul și dragostea sa, împunându-și ca cea d'intâiu datorie să lupte pentru lămurirea și izbânda învățăturei lui Hristos, împotriva vrăjmașilor săi.

Condamnă politica vinovată, monstruoasă, antinațională și anticreștină, a tuturor partidelor, cari au lăsat ca jidanii să stăpânească economia, și orașele României, susținându-i împotriva românilor.

Infierează, în deosebi, acțiunea partidului „național-țărănesc", care vine, ca partid nou, și după experiența pe care o avem, să continue această operă de înstrăinare a țărei.

Pune în vedere țăranilor români, să nu se lese înșelați de făgăduințele acestui partid, care își zice „național-țărănesc". Ci să știe: Că în programul său, nu prevede nici o măsură de apărare națională, contra jidanilor; că în organizația sa, mai cu deosebire, jidanii intră ca membri; că în tactica sa, este întovărășit cu partidele jidănești, socialist și comunist, vrăjmașe țărănimei; că este condus de jidăniți, în slujba băncilor jidănești, și susținut de jidani.

Partidul național țărănesc, așadar, nu e național, pentrucă nu e țărănesc; și nu e țărănesc, pentru că nu e național.

Constată, în fața acestei situații a partidelor, că L. A. N. C. îndeplinește o funcție necesară; cea mai înaltă, în politica Statului românesc — de rezistență față de străini, de acțiune națională activă, de control permanent — și pretinde să fie respectată și susținută de toți românii: ca să-și îndeplinească misiunea sa istorică, în interesul neamului, mai presus de partide.

A face dreptate țărănimei muncitoare, românești și creștine, față de jidanii speculatori și jefuitori ai muncei sale productive și cari tind să o robească, ridicându-se ca pătură conducătoare a destinelor ei, și falșificându-i cultura — a restabili astfel nația românească, în toate drepturile sale firești, de stăpânire deplină a pământului României, prin eliminarea jidanilor — aceasta este misiunea istorică a L. A. N. C. care este, cu adevărat, **organizația politică a țărănimei:** condusă de români nejidăniți, apărând interesele țăranilor. și în care jidanii nu intră.

Protestează dar, cu indignare, contra abuzurilor prin cari L. A. N. C. este prigonită de toate guvernele, și în deosebi, contra alegerilor generale nelegiuite, de la 1927, în cari reprezentanții săi, anume, au fost excluși, samavolnic, din Adunările legiuitoare, de către guvernul partidului național liberal, înfrățit cu jidanii.

Protestează și contra ultimei prigoniri a L. A. N. N. de către guvernul național-liberal, interzicându-i parastasul, din Sfânta Mitropolie, și manifestația sa, pașnică și legală, pe străzile Iașului, atunci când jidanii sunt admiși să defileze cu steagurile alb-albastru, și „steaua lui David", provocătoare a resentimentelor noastre legitime, cum s'a întâmplat la Chișinău.

Cere respectuos Inaltei Regențe, să grăbească limpezirea situației politice, prin formarea unui guvern cu autoritate, care să facă alegeri cinstite, și ca pe viitor să se dea satisfacție urgentă intereselor românești, compromise de guvernarea, de până acum, a partidelor.

Să trăiască „Liga Apărării Naționale Creștine", una și indisolubilă

Să trăiască „România, Românilor"!

Prcșed. Marei Adunări Naționale
General I. TARNOSCHI

Cuzistă prin botez. Cu deosebită bucurie anunțăm că dna dr. Const. Murariu din Lugoj, soția președintelui județan al L. A. N. C. a născut o fetiță sănătoasă, căreia i-s'a dat numele de **Svastica.** Lugojul are deci prima fetiță româncă care a primit numele semnului prin care am pornit în luptă și prin care vom învinge. Să trăiască deci d-șoara Svastica Murariu din Lugoj.

=xox=

Datoria cea mare

Forţele colective

de **G. Ionescu Radu**

In cele două articole precedente **„Să fim la postul de onoare şi Primejdia cea mare,** arătam situaţia sufletească în care trăeşte atât poporul românesc cât şi naţionalităţile creştine, conlocuitoare cu ei în hotarele României.

Dacă în sânul poporului nostru **astăzi nu mai tronează aceia solidaritate,** care în faţa **pericolului din afară,** avea 90% din fii patriei, cauzele le ştim, prima isbândă a ideilor falşe contra celor adevărate, a doua luptă ce se dă între acei, cari şi-au făcut datoria către Patrie şi acei cari au fugit de la datorie.

Prin realizarea „Unirei", unirei pentru veci a românilor, asigurată prin tratate, azi avem în în hotarele ţărei cetăţeni de altă naţionalitate înzecit mai mulţi ca înaintea unirei. Dintre aceştia — unii triând în hotarele ţărei de secole, alţii urgisiţi în ţările vecine, au venit în timpul şi imediata sfârşire a războiului şi au fost **toleraţi** a se aşeza în ţara românească.

Toţi însă se bucură de acelaşi tratament ca şi băştinaşii pământului.

Ori tratatele de pace dela Paris, Versailles şi Trianon stabilind graniţele ţărei, şi aceasta pentru totdeauna, popoarele nenaţionale conlocuitoare cu românii au devenit colectiv — cetăţeni ai Patriei — cetăţeni români.

De aci, legea naturală a instinctelor **le ordonă** pentru conservarea fiinţei lor, a se solidariza cu interesele superioare ale statului rmoân şi legile poporului dominant — stăpân.

Fiind deci o parte din inelele care formează lanţul solidarităţei colective; aceste minorităţi creştine dacă îşi înţeleg rostul şi chemarea, dacă doresc siguranţa lor şi averilor lor, în mod natural, trebue ca aceleaşi interese să fie şi ale lor ca şi ale băştinaşilor.

Neîncrederea să dispar.ă Starea de azi a faptului împlinit, **„hotare vecinice"** să-i convingă că:

Un popor devine foarte puternic când posedă un ideal capabil să zămislească în toţi cetăţenii aceleaşi sentimente, aceleaşi gânduri şi prin urmare, aceleaşi fapte.

Pentru Români deviza este: **Uniţi ca pe front.** Pentru minoritarii creştini datoria cea mare este — **Solidarizarea cu interesele poporului român.**

Nici unii nici alţii să nu plece urechia la utopiile aventurierilor — căci aceştia lucrează pentru ei sau un mic grup — nu pentru masa mare a unui popor.

Lipsurile inerente după război sunt aceleaşi şi la români ca şi la minoritarii creştini.

O incursiune duşmană în ţară îi ameninţă şi pe ei ca şi pe noi; deci pericolul este comun.

Minoritarii creştini ştiu şi nu trebue să uite — că acei cari în timp de război fie naţionali sau nu, fug dela datorie sau fac pact cu duşmanul, sunt condamnaţi la moarte — ca şi acei cari în urma frontului se răsvrătesc.

Să nu uite nici românii nici minoritarii creştini că — o suferinţă colectivă este mai suportabilă de cât una individuală — şi că sufletului colectiv i se pot cere sacrificii, pe care nu le poate da sufletul individual.

Datoria cea mare a tuturor cari trăesc în hotarele ţărei este: **Tenacitate — Solidaritate — Disciplină, Spirit de sacrificiu şi Iubire de ţară.**

Virtuţi pe care nici o calitate intelectuală nu va putea să le înlocuiască.

———=xox=———

Banatul are trei Vlădici
Biserica naţiei nici un apărător

„Setoşi de cuvântul d-zeiesc şi de un cuvânt îmbărbător, care să ne mângâie şi întărească inima, aşteptăm şi noi cu drag să vină aici solii Domnului, care au menirea să ne păstorească şi să ne apere sufletele..."

(Ziarul „Nădejdea" din Vârşeţ, Banatul robit, 20 Maiu. Articolul: *Episcop Sârb*).

In adunarea eparhială din Caransebeş, în faţa celor doi Arhierăi: Iosif şi Filaret, s'a dezbătut chestiunea bisericii fraţilor din protopopiatele părintelui Oprea şi Murgu în şedinţe secrete şi uşi zăvorite.

E foarte frumos că acest conflict sinodal n'a fost lăsat să lăţească mirosul urât ce vine dela Vârşeţ, din Banatul jugoslav. Dar e foarte urât, ba e un scandal nemaipomenit, nu numai pentru feţele bisericeşti, ci pentru orice om de rând, că nu să iau măsuri cuvenite pentruca stările de acolo să se îndrepte.

Noi de astă dată nu vroim să vorbim însă de laturea asta a necazurilor bisericii româneşti din Banatul îndurerat. Aşteptăm pe d. I. Jianu, consilier eparhial la Caransebeş, care an de an provoacă şedinţe secrete în adunările eparhiale şi în Congresul Naţional Bisericesc, dar nu jertfeşte pentru tipărirea unei broşuri care să limpezească situaţia de acolo probând cele ce le spune acoperit de mantaua mandatului de „deputat Sinodal şi Congresual".

Vom arăta numai, că în vicariatul sârbesc din Timişoara când s'a produs ieşirea din tagmă a arhimandritului Nicolici, atunci episcopul sârb Letici s'a grăbit să treacă la noi şi să apostolească sat de sat, făcând slujbe dumnezeeşti şi ascultând norodul. Că ce a însemnat faptul asta noi nu-l ştim încă aprecia. Ajunge să spunem, că acelaş Letici, care în ura sa contra noastră, orbit de această ură, a trecut la Becicherecul mare cu sediul, numai ca să nu i-se zică episcop de Timişoara în Vlaşchia-mare. In cei zece ani dela unire acest episcop sârb a trecut adeseaori la noi, iar când nu era aici avea un vicar, care ştia foarte bine să apere interesele românilor sârbizaţi din cele 14—15 sate din Banatul nostru.

Pentru sfinţiţii şi prea-sfinţiţii noştri arhierăi Grigorie, Iosif şi Filaret vom arăta felul cum a ştiut acest vlădică să-şi facă datoria atunci când a crezut că s'a putut produce o cât de mică zguduitură în organizmele parohiale ale credincioşilor săi:

Episcopul sârb Letici face vizitaţiune canonică însoţit de protopopul din Timişoara şi diaconul său. Intr'o zi de săptămână, Marţi, la ora zece liturghie în satul Socolovăţ, plasa Moldova Nouă jud. Căraş, după amează vecernie în Langenfeld, seara denie în mânăstirea Zlatiţa. Miercuri utrenie în biserica din Zlatiţa şi mir poporului, seara vecernie în mânăstirea Kusici. Joi dimineaţa aceleaş servicii în Lescoviţa, după masă în Divici, seara în Belobreşca. Vineri utrenie în Pojejena Sârbească, liturghie în Radimna vecernie în Macievici. Sâmbătă în Moldova Veche şi seara în mânăstirea din Baziaş. Duminecă utrenie în Liubcova şi liturghie în Sviniţa.

Ni se povesteşte că poporul acelor sate l'au primit ca pe un împărat, şi multă lume a plâns.

Deschidem o mică paranteză: locuitorii din Zlatiţa sunt români, biserica românească, dar din nevrednicia vlădicilor dela Caransebeş acolo slujeşte un călugăr sârb.

Când cere ziarul „Nădejdea" o urgentă trecere a vr'unuia din cei trei episcopi (dela Arad şi Caransebeş) oare să nu credem că în cele bisericeşti l-ea ajuns cuţitul la os fraţilor de dincolo de linia demarcaţională? Cine-i aude şi cine-i ascultă?

Episcopul Iosif şi arhiereul Filaret dela Caransebeş sunt bătrâni. Episcopul Grigorie dela Arad cu teritorii în Torontalul dela Tisa, e reprezentativ. Suntem gata cei cari credem în biserică cât şi cei care ne-am convins la ce slujeşte biserica, — să facem din el simbol şi pentru revindecările noastre şi pentru apărarea legei strămoşeşti. Fiinţa lui are superioritate în cadre-le pline de călugări păcătoşi. Episcopul Grigorie este un bărbat întreg, e realizarea acelui tip sufletesc pe care ni-l propovăduesc în cărţi şi şcoli dascălii şi cugetătorii şi a cărui superioritate şi năimiţii în politică o recunosc. Trebui-va oare să renunţăm la acest ideal de apărător al bisericii şi să dobândim credinţa că s'a făcut complice cu acei oameni politici cari jertfesc fără cruţare **toate** interesele şi interne şi externe ale neamului.

Aşteptăm.

Toma Spăriosu-Libri
Veliki Torak S. H. S.

Pentru Direcţiunea Generală C. F. R. Bucureşti

In gara Domniţa Elena se află în serviciu un funcţionar superior, foarte voluminos, care printr'o purtare mitocănească, mereu atrage atenţia publicului asupra sa.

Il vedem trecând prin gară înfruntat şi amintind de cârcea şi biserica m...., pentru a se uşura la o masă în restaurantul gării, unde continuă cu hristosii şi dumnezeii ceilalţi.

Ne-am interesat la forul competent, ca să aflăm cine a fericit gara Timişoarei, cu această mătăhală brutală şi am primit în loc de răspuns, o faţă acră şi un ridicat din umeri.

In schimb am aflat altceva de mare importanţă pentru Onorata Direcţie Generală a C. F. R.:

Respectivul funcţionar superior, pe care d-l şef al Serviciului Personal îl cunoaşte foarte bine, NU ARE DECÂT 6 CLASE PRIMARE şi cu toate acestea este numit chiar la Timişoara, într'o funcţiune înaltă, unde zilnic vine în contact cu călătorii ce sosesc sau pleacă în străinătate.

Frumoasă idee îşi vor face aceşti călători despre ţara noastră, când vor adresa un cuvânt străin acestei matahale, care le răspunde pe româneşte, amintind pe toţi sfinţii din vechiul şi noul testament.

Dacă în conştiinţa organelor superioare C. F. R., a mai rămas, măcar numai o umbră de demnitate naţională, atunci aşteptăm, că asemenea indivizi imposibili să fie transferaţi în cea mai mizerabilă gară din ţară şi să nu fie lăsaţi chiar aici unde ne fac de ruşine.

Este un scandal nemaipomenit, că indivizi cu 6 clase primare să ocupe asemenea posturi, când atâţia români cu pregătiri superioare, cerşesc posturi la toate uşile jidanilor, fără să obţină o slujbă care să le permită un trai omenesc şi demn.

Curăţiţi gunoiul, că ne prăpădim în el!

Un „regăţean".

Cine-au îndrăgit străinii
Mânca-i-ar inima câinii,
Mânca-i-ar casa pustia,
Şi neamul nemernicia!

M EMINESCU.

Cronica Severinului

Terasa şi restaurantul „Daciei". — Cum a funcţionat, şi cum pretindem să funcţioneze. — O Primărie fără autoritate. — Organizarea L. A. N. C.-ului in j. Severin.

— Dela redacţia noastră din Lugoj —

Lugoj. — Zilele friguroase ale lunei Mai au dispărut odată cu blănurile scumpe cari învăleau gâturile îmbogăţiţilor haldăi şi şoldurile ce înclină spre imoralitate a ficelor lui Izrael. Corso-ul Lugojului a primit un aspect primăvăratic... Terasa „Daciei" şi-a început stagiunea... berei timişorene, care se bea din belşug sub ochii hameşi a vechiului restaurator Nicolaus Csibész.

Suntem în idusul lui Iunie 1928 şi ne miră un lucru. Contrarul tutulor intereselor româneşti, Nicolaus Csibész începând cu data de 1 Iunie a. c. trebuia evacuat din încăperile restaurantului şi hotelului „Dacia" din Lugoj, în calitate de simplu antreprenor, căruia i-a expirat contractul. Dar acest propagator al melodiilor nocture cu **„Wacht am Rhein"** şi zdupeşe **„csardás"-uri** prin bunăvoinţa Primăriei a rămas pe mai departe la ţâţa vacii (vaca primăriei), fără să i-se fie fixat chiria ce are de plătit dela 1 Iunie 1928 încoace.

Restaurantul şi hotelul „Dacia" fiind o avere a oraşului nostru, de prezent stau într'o situaţie tulbure care ne îndreptăţeşte să bănuim că sezonul rentabil a **terasei** (mai ales), este lăsat pe mâna unui consorţiu cointeresat.

Terasa „Daciei" îngrădită în verdeaţă şi care constitue centrul capitalei judeţului Severin, până aci a fost un loc de popas al tuturor blazaţilor cari în nopţi cu lună plină, prin ofuri dureroase îşi mai reaminteau de vremea apusă odată cu anul cataclismului fostei monarchii, 1918. Sunt şi oameni de treabă printre vizitatorii terasei şi a restaurantului „Dacia", puţini însă.

Aşa a fost... Pentru viitor **pretindem** ca acest local de consumaţie să ajungă pe mâna firescului antreprenor român care angajând chelneri români, cu o conducere impecabil românească să poată arăta vizitatorilor ocazionali, **un Lugoj românesc.** Dar aceasta PRETINDEM a se realiza cât mai în curând... Primăria credem că n'are interesul ca răbdarea noastră să se consume odată cu sezonul berei... timişorene.

•

Regruparea tuturor forţelor L. A. N. C.-ului sub preşidenţia supremă a d-lui prof. A. C. Cuza a fost primită în judeţul nostru cu o uşurătoare satisfacţie. Rezultatul! Conducerea judeţeană a L. A. N. C.-ului din Lugoj a înregistrat de curând încă 3 organizaţii noui, constiutite conform statutului şi anume: Cireşul, Gavojdia şi Lugojel. D. Asandi.

Scandalul Diel

Cauza penală, contra lui Dr. Diel şi alţii, cuprinsă în dosarul No. 7120/927, la Tribunalul Timişoara, Secţia I-a, se apropie de judecată. Faptele Dr-ului Diel, arătate în mai multe rânduri în coloanele gazetei noastre se dovedesc de adevărate şi *vinovăţia de leziuni corporale grave prin neglijenţă a medicilor Diel şi Bauer dela Sanatorul Bănăţan* **s'a dovedit** *prin opiniunea Comisiuuei Medico-Legal din Bucureşti prezidată de d-l prof. univ. Dr. Mina Minovici şi trimisă Tribunalului local, drept anexă la dosarul de mai sus.*

Scuza lui Diel, că a făcut operaţia într'o atmosferă *de extremă enervare* şi mâlnele ambilor medici tremurau în tot decursul operaţiei (vezi în cinematograf filmul: Operatorii Pat şi Patachon Not. Red.), din cauza unui viu conflict ivit pe chestiunea operaţiei între D-rii Diel şi Bauer, — *Comisiunea Medico-Legală,* **o află de condamnabilă.**

Incercarea medicului Diel şi Bauer, de a arunca vina asupra sorei instrumentare se respinge de Comisia Medico-Legală.

In consecinţă, concluziunea Comisiunei Medico-Legale, este, **că doctorii Diel şi Bauer sunt vinovaţi** *pentru uitarea tamponului de mărimea unei batiste bărbăteşti şi de grosimea de 2—3 centimetri,* în abdomenul doamnei Dr. Buteanu, în ziua de 20 Noemvrie 1926.

Evident, că în baza acestei conculziuni, D-rii Diel şi Bauer **vor fi condamnaţi** *la plata despăgubirilor cerute şi la interzicerea exercitării meseriei de chirurgi, ca care nu se pricep.*

•

Nu putem trece peste aceasta chestiune fără a ne spune părerea asupra *profesorului universitar* **Grigoriu,** *din Cluj,* care, plătit de Diel, în calitate de „expert" (anume: a uitat şi el un tampon la 25 Iunie 1926, în burta doamnei Hortenisa Todea), că Diel et Comp., **nu se pot** *face răspunzătovi pentru neglijenţa comisă.*

Aici se naşte o nouă întrebare: *Pe ce fel de „ştiinţă" îşi bazează d-l Grigoriu, dreptul de a ocupa o catedră la universitatea din Cluj? De sigur nu pe ocupaţiunile sale secundare de hotelier şi cazarvâgiu. Sau da?*

Dacă acest caz s'ar fi produs la o universitate din Apus, anume, că *Comisia Medico-Legală, compusă din cei mai distinşi medici profesori ai ţării, să contrazică într'un mod atât de hotărât, pe un profesor universitar oare care, aceasta ar fi avut ca urmare* **imediata demisie** *a profesorului respectiv.*

Nici o secundă n-ar mai fi rămas la universitate!

Dar Grigoriu nu vrea să înţăleagă acest lucru, fiindcă postul său de profesor la Cluj, nu l'a ocupat pe baza unui concurs sau pentru deosebite merite ştiinţifice, ci a fost adus simplaminte de Consiliul Dirigent în acest post din motive politice.

Numai astfel se poate explica, că d-l Grigoriu nu-şi trage consecinţele din certificatul ce i l'a dat Comisia Medico-Legală, compusă din învăţaţii nostri: M. Minovici, Daniel, Obregia, Ionescu, Gheorghiu, etc.

Pentru Grigoriu înalta ştiinţă medicală e un fleac:

Trăiască Diel, Bauer, hotelul şi zarzavatul, căci ei stăpânesc Romănia de astăzi.

Sperăm însă, că aceasta stăpânire nu va fi de lungă durată, fiindcă cele 14 milioane de valahi, de pe aceste plaiuri, nu mai vreau să ştie nimica despre hoteluri şi zarzavaturi stiinţifice expioatate de oameni, cari ne fac de ruşine în faţa Apusului.

De ce nu-şi caută de treabă aceşti nenorociţi: unul la hotel, altul la zarzavâturi sau la boi sau . . . . Dumnezeu mai ştie pe unde. Şi să lase catedrele universitare pe seama adevăraţilor oameni de ştiinţă, cari numai cu aceasta se osupă şi nu îşi bat capul cu hoteluri şi zarzavaturi, ca d-l Grigoriu.

Rugăm
Achitaţi abonamentul!

Şedinţa liberalilor

Pe ziua de 12 l. c. s'au convocat membrii comitetului judeţean al partidului liberal, la o şedinţă în localul gazetei „Nădejdea".

La chemarea preşedintelui, d-l Dr. Aurel Cosma, s'au întrunit vre-o 200 persoane, preşedinţii comitetelor comunale şi membrii de încredere ai partidului din acest judeţ.

D-l Dr. Aurel Cosma deschide şedinţa şi dă cuvântul d-lui prof. Brasey, care ceteşte manifestul d-lui Vintilă Brătianu către ţară. Apoi d-l Kausch traduce acest manifest în limba germană, ca să fie înţeles şi de către delegaţii celor 35 comune şvăbeşti.

D-l Dr. Nistor vorbeşte în numele parlamentarilor din judeţ, ocupându-se cu situaţia politică a ţării.

D-l protopop Gherasim Sârbu, din Belinţ vorbeşte în numele provinciei.

Apoi se ridică d-l *L. Georgeviciu*, care ceteşte o telegramă adresată primului ministru. Asistenţa îl aplaudă îndelungat.

După acestea d-l Cosma, declară şedinţa festivă de închisă, şi trece la propuneri.

Un delegat se plânge contra jandarmeriei, pe cari îi acuză, că fac propagandă pentru naţionali-ţărănişti.

Alt delegat cere să se oprească jurământul clandestin practicat de preoţi la sate în folosul partidului naţional-ţărănesc, pentru desideratele dela Alba-Iulia.

Dr. Laţia cere ca tineretul liberal să fie luat în consideraţie şi la candidările pentru Parlament, unde trebue să fie reprezentat în număr considerabil. Aduce elogii d-lui Prefect Dr. I. Coste.

D-l Cosma răspunde, că va avea în vedere cererea d-lui Dr. Laţea.

D-l Avram Nicolau, proprietarul hotelului „Ferdinand" zice, că are să spună lucruri aspre, deci roagă să fie ascultat, fiindcă vorbeşte sincer şi din convingere, Critică ironic pe d-l Dr. Avram Imbroane, pe care'l recunoaşte de mare patriot, ceea ce pentru d-l Imbroane este un incontestabil merit aici în Banat, unde patriotismul este foarte rar.

Sala protestează contra celor afirmate de d-l Nicolau şi cer să i se detragă cuvântul.

Protopopul Ghetia, cere energic îndrumarea la ordine a d-lui Nicolau şi părăseşte supărat sala.

D-l Nicolau continuă să vorbească în mijlocul unui zgomot şi trece la un atac contra d-lui Dr. Coste, pe care'l acuză că duce judeţul la ruină.

Se naşte un zgomot infernal. Sa aud voci: afară! să se exclude din partid! etc.

Cu toate aceştea d-l Nicolau strigă că d-l Coste „are o bubă" şi vrea să cetească cunoscutul articol din „Curentul".

Adunarea îl împiedecă a vorbi şi'l trag jos de pe scaun. Urmează un tumult şi vociferări, cari încetează numai după 15 minute, când d-l Nicolau a părăsit sala.

Restabilindu-se liniştea, d-l Dr. Cosma spune, că regretă cele întâmplate şi având în vederea spiritele agitate, închide şedinţa. Spune, că nu înţelege să se vorbească în felul d-lui Nicolau despre prefectul judeţulni, care stă sub Ordinele Delegaţiei Permanante Judeţene a partidului liberal, deci rămâne în post atâta timp, cât delegaţia are încredere în el.

Asistenţa din nou izbucneşte în strigăte: să se excludă Nicolau din partid.

D-l Cosma răspunde, că într'o atmosferă ca aceasta nu vede nici o garanţie de a aduce o decisiune obiectivă şi pune în vedere, că deleg. permanentă va desbate aceasta chestiune.

Cu aceasta s'a terminat şedinţa.

Mulţimea adunată a ridicat pe umeri pe d-l Dr. Coste şi l-au dus la Prefectură, cântând şi ovaţionându-l.

Astfel s'a terminat şedinţa liberală, pe care o prezentăm aici în mod imperţial şi conf. adevărului.

A pustiit războiul...

A pustiit războiul drumurile toate
Ş'a presărat în suflete cernite, jalea.
Un svon de-amurg se lasă peste sate
Şi când adorm copiii toţi, se umple calea.

De păzitorii datinelor noastre sfinte:
Neadormiţi moşnegi albiţi în suferinţe
Ce 'şi povestesc în pâlcuri vremea din 'nainte
Şi 'ntr'un târziu, pornesc tăcuţi spre locuinţe.

Infometat, în noapte urlă câte-un câine
Şi ţipă 'n vis copilul care'şi vede tatăl,
Plecat la luptă ieri şi cine ştie... mâine,
O mai veni 'napoi sau nu, dar... Doamne, iată'l!

Ce bine'i stă cu ranita-i înfiptă 'n spate,
Cu casca de oţel pe ceafă aşezată!
Dar, ce-are tatăl său, de cade şi se sbate,
Şi nemişcat rămâne jos, aşa de-odată!?

S'au deşteptat din somn micuţii toţi din casă
Iar mama lor, s'a deşteptat şi ea 'ngrozită
Căci au visat cu toţii moartea-i fioroasă
Şi 'i-au văzut cu toţii faţa 'nţepenită.

In toate nopţile din urma îl visară
Invesmântat în alb, cu faţa zâmbitoare
S'au l'auzeau în vis bătând la geam, afară
Şi tot mai tristi erau în ziua următoare...

A mai trecut de-atunci, aproape-o săptămână
Şi le-a trimes primarul satului, hârtie
Că le-a venit un sac din tabăra română
Şi că murise tatăl lor în bătălie.

Când au aflat că tată nu mai au, orfanii
Cu mama lor au colindat prin cimitire
Ş'au blestemat la toate crucile duşmanii
Care-au sdrobit pe veci, un cuib de fericire.

Dem. Stănculescu.

Activitatea „Societăţii apicole din Banat"

— In atenţia stuparilor —

Societatea apicolă din Banat, care stă sub conducerea d-lor Dr. Sagovici preşedinte şi Gh. Ciunga secretar, a început o activitate rodnică pentru promovarea apiculturei (stupăritului). Prin munca desinteresată şi conştientă a susnumiţilor domni, societatea a câştigat un teren de 14 jughere pământ lângă Timişoara, pe care se va instala o fermă model de apicultură, cu o şcoală profesională de stupărit şi un atelier special pentru confecţionarea articolelor de cari stuparii au nevoie.

Societatea editează o gazetă lunară, care apare în condiţiuni excelente şi aduce mare folos cauzei apicole, care este de mare însemnătate în economia naţională a statului nostru. Redactorul gazetei este d-l Gh. Ciunga, un vechi stupar.

D-l Prefect al judeţului Dr. I. Coste, a promis un sprijin de 100.000 Lei pentru înfiinţarea stupinelor model în fiecare sat.

D-nii Dr. Sagovici şi Gh. Ciunga, ambii funcţionari la Primăria oraşului Timişoara, înţăleg să-şi jertfească şi puţinul timp liber de care dispun în zilele de Duminecă sau sărbători, pentru a vizita satele şi a da instrucţii practice stuparilor din provincie.

Pentru munca lor desinteresată în folosul ridicării economice a sătenilor noştri români, le datorăm, cea mai sinceră recunoştinţă, noi toţi aceia, cari lucrăm pentru înaintarea plugarului nostru.

Neobosiţii conducători ai societăţii, au vizitat în ziua de 3 Iunie, Dumineca, stupinele din pădurile din Alioş şi Bogda-rigoş, cât şi cele din satul Pischia, unde au dat sfaturi şi ajutoare practice stuparilor de acolo.

In ziua de Duminecă, 11 Iunie, au vizitat marea stupină a părintelui Boariu din Soşdea, apoi comunele Berini, Şipet şi Jebel, unde au distribuit gratuit gazeta apicultorilor, îndemnând poporul să se ocupe de această îndeletnicire, care aduce foloase atât de mari şi nu cere nici o jertfă materială.

Din turneul Operei Române din Cluj la Timişoara

D-ra Elena-Penescu Liciu

distinsa maestră de balet a Operei române din Cluj. In recentul turneu al Operii române la Timişoara — a aranjat frumosul spectacol de balet de Sâmbătă seara, şi a pus în scenă „Coppelia" şi „Noaptea Valpurgiei" a căror rol principal l-a deţinut, şi cari au avut un deosebit succes în oraşul nostru. D-ra Penescu-Liciu prin măestria dansului d-sale, ne aduce un ritm şi graţie de cea mai pură calitate latină. In Italia a studiat arta coreografiei cu maestrul Battagi. Este cea mai distinsă reprezentantă a artei coreografice la noi în ţară.

Viorică

Apelăm la ţărănimea noastră, ca să-i asculte, când vor veni în satele lor şi să le urmeze sfatul, fiindcă albinele aduc un folos mare, până la 2—300.000 Lei anual, aceluia, care înţălege să le îngrijească bine şi cu dragoste. Albina cere s'o iubeşti şi nu-ţi cere nici un ban sacrificiu, în schimb te plăteşte foarte bine.

Ţăranul cuminte înţălege ce ajutor îi dau stupii îngrijiţi şi ştie să se folosească de albine pentru a-şi acoperi toate cheltuielile ce le are în casă, fără să se obosească, lucrând numai în oarele sale libere sau încredinţând acest lucru unui om bătrân sau unei femei, care nu poate lucra la câmp.

Date autobiografice de Emanuil Ungurianu.

Date din activitatea lui Emanuil Ungurianu

14

(Continuare).

fost membru al acestei comisiuni, ca prezident, apoi a fost membru primnotarul oraşului Dr. Dimitrie Nistor şi directorul căminului un ungur; Emanuil Ungurianu ca prezident al acestei comisiuni împreună cu Dr. Dimitrie Nistor a insistat pe lângă Primăria oraşulu în acel sens, că la anul 1921 acest cămin a fost romanizat, directorul ungur dimisionat a aplicat director român şi s'a făcut imediat început cu primirea tineretului român în cămin.

Dupăce căminul unguresc a fost pus sub conducerea directorului român, Emanuil Ungurianu imediat a văzut că pentru Timişoara nu e destul numai un cămin cu cuprins de cel mult 110 de elevi români la industrie şi comerciu, pentrucă Timişoara are cam 2000 de elevi la industrie şi meserii şi cam 300 la comerciu şi faţă de acest mare număr e disparent de mic numărul elevilor români chiar şi în acel caz, când toţi elevii din acest cămin ar fi de naţionalitate română; Ungurianu a văzut, că industria şi comerciul în Timişoara e exclusiv în mâna elementelor străine şi între meseriaşi sunt români numai 8—10%, deci trebuesc dispoziţiuni făcute, ca în număr mult mai mare de elevi români, să fie aduşi dela sate, aşezaţi cu întreţinerea întreagă în cămine şi de aici plasaţi la industriaşi, meseriaşi şi comercianţi, pentru instrucţia practică a meseriilor, industriei şi a comerciului, căci numai în acest mod se poate dirija elementul român dela agricultură la industrie şi comerţ; trebuesc în Timişoara mai multe cămine înfiinţate, ca numărul elevilor români, să fie mărit în aşa mod, ca cel puţin până la 30—40% să fie reprezentat tineretul român.

In acest sens Emanuil Ungurianu a înaintat la Primăria oraşului Timişoara vre-o câteva memorii, iar Primăria oraşului a înţeles însemnătatea acestei idei şi a procedurei de a înmulţi numărul tineretului român, în urmare Municipiul Timişoara a lărgit căminul rămas dela unguri a înfiinţat la anul 1922 al doilea cămin, în anul 1923 al treilea cămin şi în anul 1924 al patrulea cămin de ucenici şi un cămin pentru sedaţi; desvoltarea căminelor pentru ucenicii din Timişoara formează baza aducerei tineretului român dela sate în oraş la industrie şi comerţ.

La propaganda făcută de Ungurianu pe calea ziaristică pentru înfiinţarea de cămine şi în acelea aducerea tineretului român dela sate, după exemplul oraşului Timişoara, aceasta idee a luat fiinţă şi în alte oraşe din România.

Căminele din Timişoara cuprind constant 500 elevi şi stau sub controla şi conducerea unei comisiuni denumită de Primăria oraşului, cărei prezident e Emanuil Ungurianu.

ORFELINATUL.

Oraşul Timişoara are un Orfelinat, în care capătă întreţinere şi educaţie până la 120 copii mici orfani săraci, aceasta instituţiune stă sub controla şi conducerea unui comitet, delegat de Primăria oraşului, al cărui prezident e Emanuil Ungurianu.

LIGA REFUGIAŢILOR DIN BANATUL JUGOSLAV

In urmarea războiului mondial una parte a Banatului s'a alipit la România şi alta parte la Jugoslavia, reprezentanţii puterilor aliate şi asociate fixând linia demarcaţională, adecă frontiera între România şi Jugoslavia în defavorul poporului român din Banat şi lăsând comune mari româneşti dela frontieră şi adică Marghita, Sântianoş, Sânmihai, Alibunar, Seleuş, Petrovaselo, Nicolinţ, Marcoveţ, Mesici, Sălciţa, Iamul şi Voivodinţul, alipite la Jugoslavia, Emanuil Ungurianu ca prezident al **Ligei refugiaţilor din Banatul Jugoslav** a convocat o adunare a românilor din judeţul Timiş-Torontal, la Timişoara pe 16 Decemvrie 1923; aceasta adunare poporală a decis protest contra fixării acestei linie de frontieră, cerând ca comunele susamintite să fie alipite la România, protestul a fost înaintat guvernului şi parlamentului român, Emanuil Ungurianu ca prezident al acestei adunări poporale în fruntea unei deputaţiuni a predat protestul şi reprezentantului Angliei al comisiunei pentru stabilirea frontierei, ca să-l înmainteze conmisiunei reprezentanţilor puterilor aliate şi asociate la Paris.

Mai târziu s'a făcut schimb de comune între România şi Jugoslavia, prin care schimb pentru Modoş şi Pardani, a căpătat România Jimbolia; contra acestui schimb Emanuil Ungurianu ca prezident al Ligei refugiaţilor a protestat la guvernul român, cerând ca în locul Jimboliei să fie alăturate la România satele româneşti susamintite, cari zac tocmai la frontieră şi ar fi o dorinţă împlinită a românilor din aceste comune, dacă s'ar alipi la România.

CONFERINŢELE ŞTIINŢIFICE DIN TIMIŞOARA ŞI CASELE NAŢIONALE DIN JUDEŢUL TIMIŞ-TOROTAL.

La anul 1921 luna Septembrie, a venit ca rector la şcoala Politechnică din Timişoara, profesorul Victor Vâlcovici: Emanuil Ungurianu s'a pus imediat cu dânsul în atingere, după vre-o câteva cuvinte s'au înţeles ca să ţină consultare cu mai vre-o câţiva domni din Timişoara, relativ la promovarea stării culturale a elementului românesc din Timişoara; a treia zi au venit la consultare în biroul şcoalei Politechnice, d-nii rector Vâlcovici generalul Constantin Găvănescul, Emanuil Ungurianu şi mai 2 domni, au început a consulta că ce acţiune să fie pusă la cale, ca să fie promovată cultura generală a elementului românesc din Timişoara.

Am discutat, dar nu ne-am putut înţelege, ne-am dus acasă cu condiţiunea că mâine să convenim iară în acel birou; a doua zi au convocat de nou Găvănescul, Vâlcovici şi Ungurianu şi am început a schimba idei, fiind toţi trei decişi, ca în tot cazul să ajungem la o înţelegere şi să nu punem la cale acţiunea culturală intenţionată.

(Va urma).

BCU Cluj / Central University Library Cluj

D-l Vidrighin și sentimentul religios

Dl. Inginer Stan Vidrighin, fostul primar al orașului Timișoara și actualu Ișef al apaductului și al canalelor orășănești, prietinul lui Szana, pe care l-am mai arătat cetitorilor nostri, că este certat cu sentimentul național, nutrit de marea masă a românilor, de prezent îl dovedim de certat și cu sentimentul nostru religios.

In ziua doua de Rusalii, dl. Vidrighin, zeul apelor timișorene, a chemat pe toți funcționarii în oficiu, par'că ar fi fost o simplă zi de lucru.

Pe moșia sa, a pus pe țăranii români creștini, ca să-i sape sămănăturile de primăvară, ceea ce a produs o îndreptățită revoltă plugarilor români.

Înțelegem, că apaductul trebue să funcționeze permanent, ne având nici o sărbătoare, fiind o instituție de utilitate publică, dar nu înțălegem cu ce drept se pretinde dela funcționarii serviciului, ca să lucreze, când aceștia nu au nici o legătură directă cu conductele de apă și când acești funcționari sunt în serviciul Primăriei, care știe să respecte repausul legal.

Pentru dl. Vidrighin însă, care trăiește în cea mai bună prietinie cu Szana, cunoscutul Silberstein, — sentimentul religios este un lucru de prisos, care, după părerea lor, trebue eliminat din sufletul poporului.

Se zice, că dl. Vidrighin ar avea totuși sentimente românești. Iată un lucru p ecare'l contestăm cu toată energia.

Dl. Vidrighin, cu părul său creț și asămănator unui ariciu, nu nutrește și poate nutri sentimente nobile naționale, care ne-am conservat ca neam, fiindcă toate acțiunile lui vorbesc contra acestor sentimente. Dl. Vidrighin este un cosmopolit, precum cosmopoliți sunt toți prietinii lui francmasoni, în societatea cărora se simte atât de bine. Pentru societatea românească el nu există. Și dacă am trăi într'o stare socială normală dl. Vidrighin ar fi cu siguranță exclus din sânul societății românești.

Cum însă situația tulbure de după războiu, ține toate alementele dubioase la suprafață, așa și dl. Vidrighin se poate menține în echivocul de a disconsidera românismul și cu toate acestea de a fi considerat de român adevărat.

Oare este dl. Vidrighin capabil să înțăleagă acest lucru?

A. Tieranu.

Informațiuni

Documente istorice. In numerile viitoare vom reproduce întregul discurs rostit de marele poet, marele bărbat de stat și marele patriot **VASILE ALEXANDRI, în memorabila ședință a Senatului de la 10. Octombre 1879,** contra suprimării Art. 7 din Constituție și contra acordării drepturilor civile jidanilor. Acest discurs s'a tipărit în formă de broșură și se vinde cu 10 Lei exemplarul la L. A. N. C. Iași.

Consultații gratuite pentru săraci. In ambulatorul Policlinic de stat din Timișoara, Cetate, Piața Bălaș No. 1, întrarea prin str. Griselini, se dau consultații gratuite pentru bolnavi lipsiți de mijloace:

Zilnic dela 8—10 pentru cei ce suferă de boli de piele.

Zilnic dela 11—12 pentru boli femeești.

Joi și Sâmbătă dela 11—1 pentru boli interne.

Obrăznicie jidovească. Gazetele locale jidovești, în legătură cu reprezentațiile baletului Operei din Cluj, aduc elogii jidanului dansator Ligeti, — fost chelner și prieten de cruce cu ziariștii susamintitelor gazete, — și despre distinsa artistă română, D-ra Elena Penescu-Liciu, maestră de balet și primăbalerină a Operei române din Cluj, — nu prea amintesc nimic — fiindcă e românca — și cum s'ar putea ca o românca să fie apreciată de gazetele lor? Inregistrăm cu indignare acest act banditesc al presei jidovești contra artei adevărate românești.

Pentru aviație. Un exemplu demn de imitat, pentru adunarea de fonduri pe seama aviației române, îl oferă banca „Luceafărul" din comuna Pesac, de sub conducerea d-lui Antoniu Latia, care încasează câte un Leu, pentru aviație, dela fiecare împrumut ce'l dă. Această taxă de un Leu se încasează la scadență și nu supără pe nimeni, în schimb aduce un real folos scopului de apărare națională, dacă ar fi introdus la toate băncile din țară. Ar fi bine, ca „Banca Națională" să se intereseze de acest lucru!

Alegerile din Germania. Alegerile din Germania dovedesc o întărire a partidelor din stânga, adecă a socialiștilor și comuniștilor. De data aceasta au participat în alegeri și partide antisemite, dintre cari partidul național-socialist condus de Adolf Hitler, a obținut 16 mandate. Voturile date pentru partidele antisemite se ridică la câteva milioane. Este prima dată, după războiu, că partidele antisemite înregistrează o asemenea victorie strălucită.

Se apropie epoca cuzismului în întraga Europă.

Un act de conștiință națională. Stimatul și simpaticul nostru prietin, d-l profesor Misu Popescu, a zidit în fundamentul casei sale, la care de prezent să lucrează, următorul:

Act de fundațiune.

La 30 Mai anul 1928.

Cu ajutorul lui Dumnezeu, Eu Mihail Popescu Profesor și Chimist Expert, născut în comuna Lupșa Județul Mehedinți, împreună cu iubita mea soție Olga Popescu după 23 de ani de căsătorie și când am împlinit vârsta de 50 ani, în muncă dârje și cu economie, am pus temelia casei noastre **ca să fie un simbol al credinței noastre nestrămutate IN PUTEREA DE VIAȚĂ A NEAMULUI ROMÂNESC PE ACESTE MELEAGURI atât de mult râvnite și de alții.**

Architectul diriginte al clădirei este Corneliu Liubą, Director al Școalei de arte și meserii.

Maestrul antreprenor Carol Müller.

Preotul care a săvârșit slujba religioasă Gavrilă Selăgian.

Iar asistenți Colegii și prietenii mei, cari vor semna actul alături cu noi.

Urmează iscăliturile celor prezenți.

Poșta Redacției

Orpheus. Articolele pentru gazetă se scriu numai pe o față a hârtiei. Dacă ne comunici cine ești le publicăm. Altcum nu, fiindcă articolele sosite dela necunoscuți nu se publică.

I. T. Publicăm numai poezii cu subiect patriotic. Și acestea numai atunci când dispunem de loc în gazetă. Poezii se publică în revista „Banatul" și celelalte reviste literare. Noi ne ocupăm cu răspândirea naționalismului patriotic.

I. M. Teș. Suntem informați, că știrea ce ni s'a comunicat despre d-ta, nu corespunde adevărului. Vinovată este femeea despre care era vorba.

ECONOMICE

CULTURA LEGUMINOASELOR.

Leguminoasele sunt plante cari se cultivă pe întinderi mici și la noi mai mult fasolea dintre ele. Culturii lor ar trebui să se dea o mai mare întindere, pentrucă după ele pământul rămâne bogat în unele materii hrănitoare.

Pe rădăcinile leguminoaselor sunt niște umflături pline cu vietăți, cari nu se văd cu ochii liberi. Aceste vietăți au însușirea de a lua apoate să-l folosească.

Trunchiurile leguminoaselor sunt crăcuroase, fac frunze multe, umbresc bine pământul și împiedică creșterea burueni-lor. Semințele lor sunt foarte hrănitoare, de asemenea și paele unora.

Se mai numesc și plante **ameliorante,** pentrucă prin cultura lor, întrebuințarea îngrășămintelor azotate, care sunt și cele mai scumpe, nu folosesc numai lor, ci și plantelor care vin după ele. E un mod de a îngrășa pământurile care nu se pot îngrășa din cauza depărtării, sau pe coaste.

Fasolea se cultivă pentru boabe și păstăi, întrebuințate în bucătărie, uscate, verzi sau conserve. Este alimentul cel mai bun al populațiunii sărace, în lungile posturi de peste an și peste posturi.

Are două varietăți mari: **fasolea de araci,** care se cultivă numai în grădini sau în porumburi, și **fasolea oloagă,** care se cultivă pe întreprinderi mari și din aceasta mai cu seamă fasolea albă, cu numiri după forma și mărimea bobului, țucără, obădată, copăcică, ș. a.

Nu reușește pretutindeni și suferă tare la frig.

Pământurile cele mai bune sunt cele calde și adânc lucrate.

Se cultivă între două cereale.

Semănatul se face primăvara târziu, dupăce s'a semănat porumbul sau odată cu porumbul. Se seamănă în rânduri la 40-50 cm. depărtare și în cuiburi, în care se pun 4, 5 boabe.

Cantitatea de semânță este cam de 80 kgr. la ha.

Ingrijirile sunt aceleași ca la toate plantele prășitoare, o prășilă dupăce a răsărit toată fasolea și a doua înaintea înfloririi.

Culesul începe în a 4-a lună dela semănat în August și Septembrie, dupăce vrejii s'au uscat și păstăile s'au copt.

Nu se întârziază prea mult, fiindcă fasolea se desghioacă pe loc și se prăpădește.

Recolta se face prin smulgerea firelor, care se lasă în grămezi să se mai usuce și apoi se aleg boabele prin desghiocare, bătut sau treerat.

Producțiunea este între 14—21[28] hl. la ha.

Mazărea se cultivă mai mult pentru boabe, care se întrebuințează în hrana omului, verzi, uscate sau conserve și chiar în hrana animalelor, dupăce s'au sfărâmat.

Varietățile se deosebesc după culoarea florilor, mărimea boabelor, forma și culoarea lor.

Crește bine în pământurile calde, în cele umede produce mai mult foi. Pământurile adânci, bogate în var și cu puțină umezeală, sunt cele mai potrivite pentru cultura mazărei.

Se cultivă după cereale prășitoare, niciodată după ea însăș pentrucă obosește pământul.

Semânța se alege din boabe sănătoase, care fierb la gătit, pentrucă sunt și boabe care din cauza pământului, nu fierb.

Se seamănă primăvara după ridicarea zăpezii, amestecată cu ovăz, afară de varietățile care cresc drepte și singure. Cantitatea de semânță atârnă de scopul urmărit, ca planta de nutreț 2—3 hl. la ha. Pentru boabe și în rânduri 1 hl. și ceva la ha.

Se prășește când e mică și stă singură în sus. In cultura mare cu prășitori mecanice și numai mazărea semănată în rânduri.

Are o mulțime de dușmani, dintre care cel mai de temut este gărgărița de mazăre, care face cele mai mari stricăciuni. Pentru omorârea ei se recomandă încălzirea boabelor vătămate, la o temperatură de 50°, timp de câteva ore, când gărgărițele pier și semânța nu-și pierde puterea de a încolți.

Se recoltează prin smulgere, sau se cosește, când păstăile de jos s'au copt.

Producțiunea în boabe este de 14—21 hl. la ha. Paele sunt un bun nutreț pentru oi în timpul iernii și se pot recolta până la 3000 kgr. la ha.

Lintea produce puțin. Teaca face două boabe și se întrebuințează uscată, în posturi, la prepararea supei de linte.

Crește bine în ținuturile cu aer umed, în pământurile ușoare, calde, cu var în ele.

Se cultivă după prășitoare.

Se seamănă primăvara de timpuriu, în amestec cu orz, ovăz.

Cantitatea de sămânță este de 1—1½ hl. la ha.

Recolta se face în Iulie și August, prin smulgere sau cosire.

Se scot 10—15 hl. la ha. și 1000—1200 kgr. pae, care sunt mai bune ca cele de mazăre pentru hrana vitelor.

Bobul se cultivă pentru boabe întrebuințate în hrana omului, în stare verde sau de conserve și în hrana vitelor de muncă, sau îngrășat, ca boabe uscate și uruite.

Crește bine în ținuturiie calde și în apropierea mărilor. In pământurile cu puțină umezeală și var.

Se seamănă după cereale sau prășitoare prin împrăștiere sau în rânduri depărtate de 40—50 cm. Cantitatea de sămânță e de 2—3 hl. la ha., după felul semănatului, în rânduri pentru nutreț sau când se seamănă ca îngrășământ verde.

Se pregătește odată sau de două ori. Cu prașila din urmă se face și rărirea firelor prea dese.

Recolta are loc, când tecile și trunchiurile s'au înegrit.

Producțiunea în boabe poate ajunge la 14—28 hl. la ha. în timpuri bune.

Dem. G. Dinescu

„Gospodăria rurală".

No. 839/1928. port.

LICITAȚIE PUBLICĂ

Subsemnatul portărel aduc la cunoștință publică, că în urma decisului a Judecătorie urbană Timișoara, No. G. 7792/1928 în favoarea lui Arthur Gaspary dom. în Lugoj, repr. prin Dr. Ioan Stoian advocat Lugoj, pentru suma de 1000 Lei capital, — și după capitalul de 16.000 Lei, 5% socotite dela 24 Octomv. 1922 până la 19. Maiu 1925, — iar dela 20 Maiu 1925 până la August 1927 socotit 10%, — de la 9 August 1927 până la 13 Septemvrie 1927 după capital de 6000 Lei socotit 10%, — și dela 20 Maiu 1925 până la achitare după capital de 1000 Lei socotit 10%, și pentru spese în sumă de 6.874 Lei deja staverite și cele mai obveninde în Timișoara IV. Strada Mocioni No. 60, se fixează termen spre efectuirea licitației pe ziua de 16 Iunie 1928 orele 4 d. m. în Timișoara IV. str. Mocioni No. 60, pe când și unde se vor vinde prin licitație toate obiectele sechestrate și anume: un automobil prețuite în 200.000 Lei.

Timișoara, la 15 Maiu 1928.

M. Fercea
portărel

LICITAȚIE PUBLICA

Comitetul „Institutului Antirabic profesor V. Babeș", publică spre cunoștință generală, că în ziua de 1 August 1928 ora 10 se va ține licitație publică în biroul de licitații a Municipiului, serviciul economatului, prin oferte sigilate cari se vor primi până la aceia oră, pentru darea în antrepriză a lucrărilor de pământ, beton armat și zidărie necesare la zidirea institutului Antirabic profesor Dr. V. Babeș din Timișoara Circ. III.

Amatorii pot vedea proiectul, caetul de sarcini, condițiile speciale precum și întreg dosarul de licitație la Serviciul tehnic comunal în orele de oficiu.

Licitațiunea publică se va face conform dispozițiunilor Art. 70—83 din legea contabilității publice.

Concurenții pentru a putea fi admiși la licitațiune trebue să depună odată cu ofertele și garanția de 6% în numerar sau în efecte de stat.

Timișoara, la 1 Iunie 1928.

Comitetul

Primăria Municipiului Timișoara.

No. III. 12784.

PUBLICAȚIUNE DE LICITAȚIE.

Primăria municipiului Timișoara aduce la cunoștință publică, că pentru esarendarea dreptului de pescuit în apele canalului Bega, se va ține licitație publică cu oferte închise, în ziua de 15 Iulie a. c. la ora 10 a. m. în biroul Serviciului economic comunal (Etaj I. ușa 40).

Ofertele închise și timbrate în regulă, provăzute cu un vadiu de 10% din suma oferită se vor preda numitului oficiu până la terminul susindicat. După adjudecare vadiul se va complecta până la concurența chiriei rămase definitive.

Caetul de sarcini se poate vedea la serviciul economic comunic, în orele de serviciu.

Ofertanții vor menționa în ofertă cunoașterea condițiunilor din caetul de sarcini și acceptarea lor.

Primăria Municipiului Timișoara

CINEMA:

CETATE: 16 și 17 Iunie — APOLLO: 18 și 19 Iunie
CONCORDIA: 21 Iunie

Prizoniera din Shanghai

Dramă sguduitoare din luptele Chinezilor împotriva Europenilor. Aventurile consulului englez și ale frumoasei sale soții.

Regia: Geza V. Dolváry.

In rolurile principale:
BERN. GOETZKE, JACK TREVOR, CARMEN BONI, NIEN SÖN LING.

Monopol: Dorian-Film, Oradea-Mare.

BCU Cluj / Central University Library Cluj